Journal of Research in Behavioral Sciences

Year 2025, Volume 22, Issue 4

The mediating role of Academic Motivation in the Relationship Between Mothers' Negative Perfectionism and Creativity of Second Grade Elementary School Students

Reza Jafari Harandi[1] **Khodabakhsh Heidari**[2] **Mohammad Javad Abdollahi**[3]

1. (Corresponding author) * Associate Professor in Educational Sciences Department, Literature & Human Sciences Faculty, University of Qom, Qom, Iran.
2. Assistant Professor in Educational Sciences Department, Farhangian University, Tehran, Iran.
3. M.A. General psychology, Islamic Azad University of Mahalat, Iran.

Abstract

Aim and Background: Mothers' negative perfectionism has a wide range of negative effects on children, but the role of this trait on creativity is not yet clear; therefore, the aim of this study was the mediating role of academic motivation in the relationship between mothers' negative perfectionism and creativity of second grade elementary school students.

Methods and Materials: The research method was descriptive-correlation. The statistical population was all students of the second year of elementary school in Dilijan in 2021 with their mothers, totaling 2,642 people. From the mentioned society, 335 student-mothers were selected as a sample by random cluster method. The creativity questionnaire of Mohammadyari et al. (2005) and The Elementary School Motivation Scale of Guay et al. (2005) were completed by the students and the Besharat Multidimensional Perfectionism Scale (2006) was completed by the mothers. Data analysis was performed using regression analysis and SPSS26.

Findings: The results showed that while confirming the direct effect of negative parental perfectionism on the creativity of elementary school students, the mediating role of external regulation and intrinsic motivation in this relationship can be confirmed (P<0.001).

Conclusions: According to the findings, in order to increase students' creativity, it is necessary to focus on reducing mothers' negative perfectionism. If mothers are unwilling to cooperate, the negative effects of parental perfectionism in this field can be reduced by increasing students' academic motivation.

Keywords: academic motivation, creativity, negative perfectionism.

Citation: Jafari Harandi R, Heidari K, Abdollahi M. **The mediating role of Academic Motivation in the Relationship Between Mothers' Negative Perfectionism and Creativity of Second Grade Elementary School Students**. Res Behav Sci 2025; 22(4): 760-771.

* **Reza Jafari Harandi**,
Email: rjafarih@gmail.com

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-10-15]

[DOI: 10.48305/22.4.760]

نقش واسطه‌ای انگیزش تحصیلی در رابطهٔ بین کمال‌گرایی منفی مادران با خلاقیت دانش‌آموزان دورهٔ دوم ابتدایی

رضا جعفری هرندی[۱]، خدابخش حیدری[۲]، محمدجواد عبدالهی[۳]

۱- (نویسنده مسئول)* دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه قم، قم، ایران.

۲- استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

۳- کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی دانشگاه آزاد اسلامی محلات، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: کمال‌گرایی منفی مادران طیف گسترده‌ای از اثرات منفی را بر فرزندان دارد، اما نقش این خصیصه بر خلاقیت هنوز روشن نیست؛ بنابراین هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش واسطه‌ای انگیزش تحصیلی در رابطهٔ بین کمال‌گرایی منفی مادران با خلاقیت دانش‌آموزان دورهٔ ابتدایی بود.

مواد و روش‌ها: روش پژوهش توصیفی-همبستگی بود. جامعهٔ آماری کلیه دانش‌آموزان دورهٔ دوم ابتدایی شهرستان دلیجان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ به‌همراه مادران‌شان به تعداد ۲۶۴۲ نفر بود. بر اساس فرمول کوکران از جامعهٔ مذکور، ۳۳۵ دانش‌آموز-مادر به‌شیوهٔ تصادفی خوشه‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. پرسشنامه خلاقیت محمدیاری و همکاران (۱۳۹۰) و مقیاس انگیزش تحصیلی گای و همکاران (۲۰۰۵) توسط دانش‌آموزان و مقیاس کمال‌گرایی بشارت (۱۳۸۶) توسط مادران تکمیل شدند. تجزیه‌وتحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل رگرسیون و به‌کمک نرم‌افزار $SPSS_{26}$ انجام شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که ضمن تأیید اثر مستقیم کمال‌گرایی منفی والدین در خلاقیت دانش‌آموزان دورهٔ ابتدایی، می‌توان نقش میانجی تنظیم بیرونی و انگیزش درونی را در این رابطه تأیید نمود ($P<۰/۰۰۱$).

نتیجه‌گیری: طبق یافته‌ها به‌منظور افزایش خلاقیت دانش‌آموزان لازم است بر کاهش کمال‌گرایی منفی مادران تمرکز نمود. در صورت عدم تمایل مادران به همکاری می‌توان با افزایش انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان اثرات منفی کمال‌گرایی والدین را در این زمینه کاهش داد.

واژه‌های کلیدی: انگیزه تحصیلی، خلاقیت، کمال‌گرایی منفی.

ارجاع: جعفری هرندی رضا، حیدری خدابخش، عبدالهی مجمدجواد. **نقش واسطه‌ای انگیزش تحصیلی در رابطهٔ بین کمال‌گرایی منفی مادران با خلاقیت دانش‌آموزان دورهٔ دوم ابتدایی**. مجله تحقیقات علوم رفتاری ۱۴۰۳؛ ۲۲(۴): ۷۶۰-۷۷۱.

*- **رضا جعفری هرندی،**

رایانامه: rjafarih@gmail.com

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-10-15]

[DOI: 10.48305/22.4.760]

مقدمه

هدف از آموزش ابتدایی در دوران کودکی فراهم آوردن تجربهٔ یادگیری غنی و به حداکثر رساندن رشد شناختی، عاطفی، زبانی، حرکتی است تا بتوان دانش‌آموزان را در اتخاذ مهارت‌های مراقبت از خود، توانمند نمود (۱). به‌عبارتی نسبت بالایی از یادگیری در دوران کودکی صورت می‌گیرد و این زمانی است که کودکان به‌ویژه به مراقبت شخصی و تجربیات یادگیری با کیفیت بالا نیاز دارند (۲). بنابراین کودکان باید بتوانند در شرایطی که متناسب با نیازها و سبک‌های یادگیری آنها است، خود را به شیوه‌های متفاوت و منحصر به فردی تعریف کنند و برای ایجاد این امکان، باید خلاق باشند (۳). به این ترتیب یکی از اصول اساسی آموزش در این دوره، تقویت قوهٔ خلاقیت است (۴).

خلاقیت را می‌توان فرآیند تولید و توسعهٔ نظرات اصیل و ایجاد محصولات و اختراعات جدید توسط یک فرد تعریف کرد که در هر فردی متفاوت و حتی دارای فرآیندهای مختلف است (۳). بر اساس نظر بلومبرگ، خلاقیت مجموعه‌ای از مهارت‌ها برای به‌دست آوردن تفکر واگرا و دربرگیرندهٔ قابلیت تسلط (توانایی تولید ایده)، انعطاف‌پذیری (توانایی تغییر دیدگاه نسبت به مشکلات)، اصالت (توانایی تولید ایدهٔ منحصر به فرد) و بسط (توانایی تفصیل جزئیات ایده) است. طبق دیدگاه سانتراک، خلاقیت توانایی اندیشیدن دربارهٔ امور، به طرق تازه و غیرمعمول و رسیدن به راه‌حل‌های منحصربه‌فرد برای مسائل است (۵).

دانش‌آموزان خلاق، در قاب‌بندی مشکلات و مسائل مهارت خواهند داشت، به طوری که می‌توانند سؤالات را به شیوه‌ای مطرح کنند که باعث ایجاد تفکر شوند (۶). همچنین کنجکاو هستند و در زمان مواجهه با یک چالش یا مسأله، نه تنها راه‌حل های مبتنی بر تغییر را در نظر می‌گیرند، بلکه می‌دانند چگونه می‌توان برنامه‌ای را ساخت و از منابع مناسب برای تحقق آن استفاده کرد. به این ترتیب دانش‌آموزان خلاق، مشکلات را به فرصت تبدیل کرده و راه‌حل‌های مبتنی بر چندین دیدگاه را اتخاذ می‌کنند. این دانش‌آموزان، در نقش رهبر، استقامت می کنند و نگرش مثبت خود را با دیگران در میان می‌گذارند؛ به راحتی از فرصت‌های جدید استفاده کرده و شرکای و مکان‌های جدیدی را کشف می‌کنند و از این راه می‌توانند یادگیری‌شان را گسترش دهند (۷). از آنجایی‌که توانایی فرد برای نوآوری، ایجاد ایده‌های جدید برای پیش بردن چیزها، یک مهارت ضروری در قرن ۲۱ است (۸)؛ بنابراین شناخت عوامل مرتبط با خلاقیت و تلاش برای رشد این قابلیت، از اهداف پژوهشی دورهٔ ابتدایی است.

در سال‌های اخیر، بسیاری از مطالعات نشان داده‌اند که خلاقیت نتیجهٔ یک تعامل پیچیده بین فرد و محیط اجتماعی است و خانواده مهمترین محیط اجتماعی مرتبط با این مفهوم است که نقش مهمی در رشد خلاقیت در کودکان دارد (۹-۱۱). بر اساس تئوری سیستم‌های بوم‌شناختی، خلاقیت در خلأ ظاهر نمی‌شود؛ بلکه در تعامل با محیط اجتماعی و فرهنگی فرد شکل می‌گیرد و از آنجایی که خانواده اغلب اولین محیطی اجتماعی و فرهنگی است که کودک در معرض آن قرار می‌گیرد؛ بنابراین والدین به‌خصوص مادران به‌عنوان مراقبان اصلی فرزندان و ویژگی‌های شخصیتی آنان می‌توانند در رشد و یا تضعیف خلاقیت کودکان نقش داشته باشند (۲، ۸، ۱۱).

یکی از این ویژگی‌های شخصیتی، کمال‌گرایی مادران است. کمال‌گرایی یک ویژگی شخصیتی است که به تعیین و تلاش برای استانداردهای بسیار بالا، انتظار مداوم عملکرد بی‌عیب و نقص و نگرانی بیش از حد در مورد اشتباهات اشاره دارد (۱۲). مفهوم‌سازی‌های اولیهٔ کمال‌گرایی، آن را یک گرایش شخصیتی تک‌بعدی و آن را با ناسازگاری و همچنین به اختلالات روانی و جسمانی مرتبط می‌دانستند؛ با این حال، دیدگاه علمی کنونی پیچیده‌تر و چندوجهی است (۱۳). در تحقیقی اسلنی، ریس، مبلی، تریپی و اشبی (۱۴) نشان دادند بین کمال‌گرایی مثبت که به تلاش برای استانداردها و نظم بالا اشاره دارد و کمال‌گرایی منفی که به احساس ناهماهنگی بین انتظارات و عملکرد فرد اشاره دارد، تمایز قائل شدند. نتایج پژوهش دانکلی، بلکستین، ماشب و گریلو (۱۵) نیز نشان داد استانداردهای شخصی را با اشاره به ایجاد توقعات و اهداف بالا برای خود، به‌عنوان جنبهٔ مثبت کمال‌گرایی و نگرانی‌های ارزشیابی را با اشاره به نگرانی های مداوم در مورد انتظارات دیگران و قضاوت خشن نسبت به خود را جنبه منفی کمال‌گرایی تعریف کرده‌اند.

مشخص شده است که بعد مثبت و سالم کمال‌گرایی با کارآمدی، تلاش‌های هدف‌محور و عاطفه مثبت همراه است؛ کمال‌گرایان سازگار تمایل به تعیین استانداردهای بالایی دارند، انگیزه تلاش برای دستیابی به اهداف خود را دارند و عیوب خود را به عنوان فرصتی برای تکامل تفسیر می‌کنند (۱۶، ۱۷). هویت، فلت و چنگ (۱۸) کمال‌گرایی منفی را دارای سه مؤلفه می‌دانند که شامل کمال‌گرایی خودمدار (تمایل به وضع

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-10-15]

[DOI: 10.48305/22.4.760]

استانداردهای غیرواقع‌بینانه برای خود)، کمال‌گرایی دیگرمدار (تمایل به داشتن انتظارات افراطی و ارزشیابی انتقادی از دیگران) و کمال‌گرایی جامعه‌مدار (احساس ضرورت رعایت معیارها به‌منظور کسب تأیید از سوی دیگران) است. گزارش شده است که کمال‌گرایان منفی نمی‌توانند رضایتی از دستاوردهای خود کسب کنند و بیش از حد نگران انتظارات خود و ارزیابی‌های دیگران هستند (۱۶، ۱۷) و به‌طور کلی کمال گرایی در بعد منفی آن آسیب‌زننده است (۱۳). افراد برخوردار از سطوح بالای کمال‌گرایی منفی، تلاش زیادی برای بی‌عیب بودن می‌کنند و با تعیین معیارهای بسیار بالا، دائماً تمایل به خودارزیابی‌های انتقادی دارند و لذا به‌واسطه باورهای شناختی منفی آسیب‌پذیرتر خواهند بود (۱۹). این در حالی است که به سختی می‌توان انکار کرد که در دهه‌های اخیر کمال‌گرایی به یک موضوع رایج در دنیا تبدیل شده است (۲۰، ۲۱) و امروزه مردم استانداردهای بسیار بالایی را برای خود و دیگران تعیین کرده و تقریباً در تمام جنبه‌های زندگی خود درگیر خودارزیابی بیش از حد انتقادی شده‌اند و این جست‌وجوی بی‌عیب و نقص و کمال حتی به حوزه‌های خصوصی زندگی مانند فرزندپروری نیز گسترش یافته است (۲۱). برخی از مادران استانداردهای بالایی را برای خود در تلاش برای شیوه‌های مراقبت کامل از کودک تعیین می‌کنند و گروهی دیگر بر فرزند خود تمرکز کرده و در عملکرد آنان انتظار کمال دارند (۲۲).

نتایج مطالعات انجام شده نشان داده‌اند که کمال‌گرایی مثبت با فرزندپروری مثبت مرتبط است (۲۳، ۲۴) و مادران با استانداردهای فرزندپروری بالاتر، خودکارآمدی و عملکرد والدینی بهتری دارند و در مقابل مادرانی که دارای سطوح بالای کمال گرایی منفی هستند، انتظارات بیش از حد بالایی از عملکرد فرزندپروری دارند و زمانی‌که فرزندان نتوانند انتظارات را برآورده کنند، واکنش‌های اندوه و خشم را نسبت به خود یا فرزند خود نشان می‌دهند (۲۵). مشخص شده است که کمال‌گرایی مثبت مادران می‌تواند موجب افزایش مهارت‌های اجتماعی (۲۶) و تسهیل تحول مثبت (۲۷) در فرزندان شود؛ در صورتی‌که کمال گرایی منفی مادران در بروز اضطراب (۲۸) و اضطراب اجتماعی (۲۹)، کمال‌گرایی (۳۰)، کاهش انگیزهٔ پیشرفت (۳۱) و افت تحصیلی (۳۲) فرزندان نقش دارد.

با آنکه مروری بر مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که کمال‌گرایی منفی مادران طیف گسترده‌ای از اثرات منفی را بر فرزندان دارد، اما نقش این خصیصه بر خلاقیت هنوز روشن نیست. از طرف دیگر نتایج پژوهش کشاورز فتیده و جهانیان (۳۳) نشان داده است که بین کمال‌گرایی والدین و خلاقیت نمی توان ارتباط خطی ساده‌ای در نظر گرفت و در این زمینه سازه هایی واسطه‌گری می‌کنند.

در این زمینه بر اساس نظر استرنبرگ (۳۴) می‌توان گفت که خلاقیت دارای سه بعد غیرشناختی، شناختی و انگیزشی است؛ بعدغیرشناختی خلاقت شامل ویژگی‌های خلاق در امور حرکتی، هنری و توانایی‌های خاص است. فرد خلاق از نظر شناختی کسی است که توانایی تولید ایده‌های بیشتری را دارد و در جریان تولید ایده‌ها نزد او از انعطاف‌پذیری ذهنی بالاتری برخوردار است. بعد انگیزشی خلاقیت ناظر بر انگیزه درونی فرد است و او را بر این می‌دارد تا بدون آن که الزاماً پاداشی بیرونی وجود داشته باشد به‌شکلی مستمر و پیگیر به کار مورد علاقه‌اش بپردازد، استعدادها و مهارت‌های تخصصی خود را با پشتکار و علاقه دنبال کند و به خلاقیت نایل شود (۳۴). بنابراین انگیزش یکی از ساختارهای روانشناختی مهم و دخیل در بروز خلاقیت است که بر اساس متأثر از ویژگی‌های شخصیتی والدین است (۳۵). طبق نظریه خودتعیین‌گری، نقش والدین، به‌دلیل حمایتی که از نیازهای روانشناختی کودکانشان فراهم می‌کنند و به کمکی که به آنها به‌منظور درونی‌سازی انگیزه‌هایشان برای انجام فعالیت‌ها می‌کنند، در زمینه بروز خلاقیت بسیار حائز اهمیت است (۳۶). بنابراین می‌توان انگیزش تحصیلی را در ارتباط بین کمال‌گرایی منفی والدین و خلاقیت در نظر گرفت.

انگیزش یکی از عوامل تعیین‌کننده برای موفقیت تحصیلی و کیفیت نتایج یادگیری در نظر گرفته می‌شود. و می‌توان آن را نیروی محرکهٔ فعالیت‌های انسانی و عامل هدایت کننده رفتار فرد دانست که شامل تمامی حوزه‌های مربوط به رفتار انسان از جمله آموزش می‌شود (۳۷). انگیزش تحصیلی، یک نیروی درونی است که یادگیرنده را به ارزیابی جامع عملکرد خود در برابر بالاترین استانداردها، تلاش برای موفقیت در عملکرد و لذت بردن مرتبط با موفقیت در عملکرد هدایت می‌کند (۳۸). دستیابی به انگیزش تحصیلی، موجب پشتکار و تلاش بالا در زمینه تحصیلی، مواجهه مؤثر با مسائل پیش‌بینی نشده و ارائه راهکارهای هرچه بهتر خواهد شد (۳۹). همچنین انگیزش تحصیلی بالا موجب می‌شود که فرد توجه و تمرکز بیشتری بر مسائل داشته باشد و بیشتر به صورت خلاقانه به حل مسأله بپردازد (۴۰). با توجه به در دسترس بودن شواهد تجربی مبنی بر نقش کمال‌گرایی والدین در انگیزش تحصیلی (۳۱، ۳۴، ۴۱،

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-10-15]

[DOI: 10.48305/22.4.760]

۴۲) و در دسترس بودن مطالعاتی که نقش انگیزش تحصیلی را در خلاقیت تأیید نموده‌اند (۳۵، ۴۰، ۴۳، ۴۴)؛ در کنار نتایج تحقیقاتی که از نقش واسطه‌گری انگیزش تحصیلی در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی به‌خصوص کمال‌گرایی فردی با خلاقیت پرده برداشته‌اند (۳۵، ۴۴)، باعث شد تا در پژوهش حاضر انگیزش تحصیلی به‌عنوان واسطه‌گر در ارتباط بین کمال گرایی مادران و خلاقیت کودکان نظر گرفته شود. در این زمینه ویگرت و همکاران (۴۵) توضیح دادند که در انجام یک کار، انتظار می‌رود که کمال‌گرایی مثبت والدین با برانگیختن تمایلات موفقیت‌محور برای یافتن رویکردهای منحصربه‌فرد برای مشکلات، تشویق گشودگی به تجربیات جدید و ارتقای تحمل ابهام، خلاقیت کودکان را افزایش دهد.

بنابراین در یک جمع‌بندی نهایی بر اساس مبانی نظری به نظر می‌رسد کمال‌گرایی منفی مادران می‌تواند با تعیین معیارهای سطح بالا و انتظارات بیش از حد، در کنار ایجاد و ادراک موقعیت‌های شکست بیشتر برای فرزند خود، نه تنها بر خلاقیت آنان تأثیر منفی داشته باشند؛ بلکه با کاهش انگیزش تحصیلی فرزندان خود، مانعی برای تبدیل شدن دانش‌آموزان به افرادی خلاق باشند. برای بررسی این فرضیه و با توجه به در دسترس نبودن پژوهشی در راستای بررسی رابطهٔ بین کمال گرایی منفی مادران در خلاقیت کودکان و نبود شواهدی در راستای نقش واسطه‌ای انگیزش تحصیلی در این رابطه، پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای انگیزش تحصیلی در رابطهٔ بین کمال‌گرایی منفی مادران با خلاقیت دانش‌آموزان انجام شد. نتایج حاصل از این پژوهش به متخصصان کمک می کند تا در صورت مستدل شدن نتایج، با کاهش کمال‌گرایی منفی در مادران، مانعی از سر راه دستیابی به نسلی خلاق در آینده را برداشت و حتی در صورت عدم تمایل والدین به همکاری، بتوان افزایش انگیزش تحصیلی کودکان را راهی برای کاهش اثرات منفی این ویژگی مادران بر خلاقیت دانش‌آموزان برشمرد.

مواد و روش‌ها

مطالعه حاضر از جهت پارادایم روش‌شناسی، کمی و به روش توصیفی-همبستگی بود. جامعهٔ آماری شامل کلیهٔ دانش‌آموزان دورهٔ دوم ابتدایی شهرستان دلیجان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ به تعداد ۲۶۴۲ نفر به‌همراه مادرانشان بود. بر اساس حجم جامعه و فرمول کوکران، نمونه‌ای به‌تعداد ۳۵۰ دانش‌آموز-مادر به‌روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. به این شکل که مدارس دورهٔ دوم ابتدایی شهرستان دلیجان بر اساس ملاک منطقه جغرافیایی به ۵ خوشه تقسیم و یکی از خوشه‌ها به‌صورت تصادفی انتخاب و سپس از هر مدرسه برحسب پایهٔ تحصیلی نمونهٔ موردنظر، تمام دانش‌آموزان به‌همراه مادرانشان انتخاب شدند. پس از هماهنگی با مادران دانش‌آموزان منتخب، پرسشنامه‌های پژوهش به‌صورت گروه‌های کلاسی توسط مادران و دانش‌آموزان تکمیل شدند. لازم به ذکر است که تعداد ۱۵ شرکت کننده به دلیل ارائه پرسشنامه مخدوش از روند تحلیل نتایج حذف شدند.

پرسش‌نامهٔ خلاقیت دانش‌آموزان ابتدایی (۱۳۹۰):

این پرسشنامه توسط محمدیاری، هاشمی‌آذر و دلاور (۴۵) برای سنجش خلاقیت در دانش‌آموزان دورهٔ ابتدایی در قالب ۲۵ سؤال طراحی شد که بر اساس طیف لیکرت سه درجه ای از ۱ تا ۳ نمره‌گذاری می‌شود. بنابراین کمترین نمره در این پرسشنامه ۲۵ و بالاترین نمره ۷۵ و نمرهٔ بالاتر به معنای خلاقیت بیشتر می‌باشد. سازندگان این پرسشنامه روایی این پرسشنامه را از طریق تحلیل عاملی در حیطه روایی سازه، در حد مطلوب گزارش نمودند. همچنین از طریق تحلیل عاملی اکتشافی، در نهایت پرسشنامه‌ای با پنج مؤلفه سیالی، ابتکار، بسط، اعتماد به نفس، حساسیت نسبت به مسائل به دست آمد. از طریق آزمون تی مستقل مشخص شد که بین میانگین نمرات دانش‌آموزان دختر و پسر در مؤلفه‌ها و نمرهٔ کل تفاوت معنی داری وجود ندارد. همچنین ضریب روایی ملاکی مؤلفه‌های این پرسشنامه با عامل‌های پرسشنامه آزمون خلاقیت تصویری تورنس در حد قابل قبول گزارش شد (r = ۰/۳۱). ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه که حاکی از پایایی و همسانی درونی آن است نیز ۰/۹۱ گزارش شده است (۴۵). در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه ۰/۹۶ به دست آمد.

مقیاس انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی (ESMS):

این مقیاس توسط گای، مارش و داوسون (۴۷) برای اندازه‌گیری انگیزش تحصیلی در دانش‌آموزان ابتدایی در قالب ۲۷ گویه و سه بعد انگیزش درونی (سؤالات ۱، ۲، ۳، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۹، ۲۰، ۲۱)، تنظیم بیرونی (سؤالات ۷، ۸، ۹، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۲۵، ۲۶، ۲۷) و تنظیم شخصی (سؤالات ۴، ۵، ۶، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۲۲، ۲۳، ۲۴) ساخته شده است. سؤالات این مقیاس در

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-10-15]
[DOI: 10.48305/22.4.760]

طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (از ۱= نه همیشه تا ۵ = بله همیشه) نمره‌گذاری می‌شود. طیف نمرات از ۲۷ تا ۱۳۵ در نوسان است و نمرهٔ بالاتر به معنای انگیزش تحصیلی بیشتر است. سازندگان این پرسشنامه در بررسی پایایی همزمان این مقیاس نشان دادند که این مقیاس و ابعاد آن با مقیاس خودپنداره‌ی تحصیلی رابطه ی مثبت دارند (۴۷). در پژوهش عزیزی (۴۸) بعد از ترجمهٔ این زیر مقیاس برای بررسی روایی سازه آن از نظر چند مدرس روانشناسی در دانشگاه و مناسب دانستن آن برای ارزیابی انگیزش ریاضی استفاده شد و در نهایت جهت همسانی درونی گویه‌های این زیرمقیاس ضریب آلفای کرونباخ آن ۰/۷۴ به‌دست آمد. همچنین پایایی بازآزمایی این زیرمقیاس در دو اجرا آزمون با فاصلهٔ دو ماه معنی‌دار به‌دست آمد. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای بعد انگیزش درونی ۰/۷۲، برای بعد تنظیم بیرونی ۰/۷۱ و برای تنظیم شناخته شده ۰/۷۸ به دست آمد.

مقیاس کمال‌گرایی چندبعدی (MPS): این مقیاس توسط بشارت (۴۹) بر اساس مقیاس هویت و فلت (۲۰۰۲) در قالب ۳۰ سؤال بر اساس فرهنگ ایرانی ساخته شده است که سه خرده مقیاس کمال‌گرایی منفی شامل خویشتن‌مدار، دیگرمدار و جامعه‌مدار را در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (۱ = کاملاً موافقم تا ۵ = کاملاً مخالفم) می‌سنجد. حداقل و حداکثر نمرهٔ حاصل از این مقیاس ۳۰ و ۱۵۰ می‌باشد و نمرهٔ بالاتر در این مقیاس به معنای کمال‌گرایی منفی بیشتر است. در اعتباریابی مقدماتی فرم ایرانی این مقیاس روی یک نمونه ۵۰۰ نفر از دانشجویان دانشکده‌های مختلف تهران، آلفای کرونباخ به‌دست آمده برای کمال‌گرایی خویشتن‌مدار ۰/۹۰ و برای کمال‌گرایی دیگرمدار ۰/۹۱ و برای کمال‌گرایی جامعه‌مدار ۰/۸ بوده که نشان دهنده ی همسانی درونی بالای مقیاس است. ضرایب همبستگی بین ۷۸ نفر از دانشجویان در دو نوبت با فاصله‌ی ۲ تا ۴ هفته، برای سنجش بارآزمایی محاسبه شد این ضرایب برای کمال‌گرایی خویشتن‌مدار ۰/۸۵، برای کمال‌گرایی دیگرمدار ۰/۷۹ و برای کمال‌گرایی جامعه‌مدار ۰/۸۴ بود که نشانه‌ی پایایی بازآزمایی بالای فرم ایرانی مقیاس است (۴۹). در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس ۰/۷۹ به دست آمد.

تجزیه و تحلیل آماری در این پژوهش در دو بخش توصیفی و استنباطی انجام گرفت. در بخش توصیفی از شاخص‌های میانگین و انحراف معیار و در بخش استنباطی تجزیه و تحلیل آماری با استفاده از روش همبستگی پیرسون با استفاده از نسخه ۲۶ نرم‌افزار SPSS انجام شد.

یافته‌ها

بررسی یافته‌های جمعیت‌شناختی نشان داد که۴۸/۱ درصد از پاسخ‌دهندگان را دختران و ۵۱/۹ درصد از آن‌ها را پسران تشکیل می‌دهند و برحسب پایهٔ تحصیلی ۳۶/۱ درصد از پاسخ‌دهندگان در پایهٔ چهارم، ۳۳/۴ درصد در پایهٔ پنجم و ۳۰/۴ درصد از آن‌ها در پایهٔ ششم مشغول به تحصیل بودند. برحسب نوع مدرسه باید گفت که ۷۶/۷ درصد از پاسخ‌دهندگان در مدارس دولتی و ۲۳/۳ درصد از آن‌ها در مدارس غیردولتی مشغول به تحصیل بودند. در جدول ۱، شاخص‌های توصیفی (میانگین و انحراف معیار)، کجی و کشیدگی برای متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار، و کجی و کشیدگی متغیرهای پژوهش

متغیرها		شاخص‌های توصیفی		کجی	کشیدگی
		میانگین	انحراف معیار		
کمال‌گرایی منفی		۶۴/۷۴	۱۹/۲۰	۰/۳۰۶	−۱/۰۶۲
انگیزش تحصیلی	انگیزش درونی	۲۶/۷۱	۵/۳۹	−۰/۵۸۹	۰/۱۳۸
	تنظیم بیرونی	۲۲/۷۷	۵/۳۱	−۰/۶۱۷	−۰/۸۷۹
	تنظیم شخصی	۲۵/۸۴	۴/۹۹	۰/۷۷۰	−۰/۱۰۷
خلاقیت		۴۹/۹۸	۱۲/۰۸	۰/۲۵۸	−۱/۵۱۸

نتایج جدول ۱ در بررسی کجی و کشیدگی برای داده‌ها نشان داد که داده‌های به‌دست‌آمده در بازه (۲− تا ۲+) قرار دارند که نشان از نرمال بودن داده‌ها می‌باشد. ابتدا برای تحلیل آماری داده‌ها از آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی معناداری رابطه بین متغیرها استفاده گردید. جدول ۲ ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-10-15]

[DOI: 10.48305/22.4.760]

جدول۲. ماتریس همبستگی درونی متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش		کمال‌گرایی منفی	انگیزش درونی	تنظیم بیرونی	تنظیم شخصی	خلاقیت
کمال‌گرایی منفی		*				
انگیزش تحصیلی	انگیزش درونی	-۰/۶۰۱**	*			
	تنظیم بیرونی	۰/۵۶۸**	-۰/۶۶۴**	*		
	تنظیم شخصی	-۰/۶۰۵**	۰/۵۵۱**	-۰/۴۷۰**	*	
خلاقیت		-۰/۶۴۳**	۰/۶۰۱**	-۰/۶۰۰**	۰/۶۵۲**	*

نتایج جدول ۲ نشان داد که بین کمال‌گرایی منفی مادران با انگیزش درونی (r = -۰/۶۰۱)، تنظیم بیرونی (r = ۰/۵۶۸)، تنظیم شخصی (r = -۰/۶۰۵) و خلاقیت (r = -۰/۶۴۳) دانش آموزان ارتباط معناداری وجود دارد (p<۰/۰۰۱). همچنین بین انگیزش درونی (r = ۰/۶۰۱) ، تنظیم بیرونی (r = -۰/۶۰۰)، تنظیم شخصی (r = ۰/۶۵۲) با خلاقیت نیز ارتباط معناداری وجود دارد (p<۰/۰۰۱).

در جدول ۳، با برقراری مراحل نهایی روش بارون و کنی نقش میانجی انگیزش تحصیلی در رابطه بین کمال‌گرایی منفی با خلاقیت به اثبات رسید.

جدول ۳. بررسی نقش میانجی انگیزش تحصیلی در رابطه بین کمال‌گرایی منفی با خلاقیت

مراحل		ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد	t	معناداری
		B	خطای استاندارد	ضریب Beta		
۱	ثابت	۸۶/۸۵۰	۰/۹۹۰	-	۸۷/۷۱۸	۰/۰۰۱
	کمال‌گرایی منفی	-۰/۵۶۹	۰/۰۱۵	-۰/۶۰۵	-۳۸/۸۳۳	۰/۰۰۱
۲	ثابت	۹۲/۱۰۴	۱/۱۴۵		۸۰/۴۶۰	۰/۰۰۱
	کمال‌گرایی منفی	-۰/۴۴۶	۰/۰۲۱	-۰/۷۰۸	-۲۱/۰۸۵	۰/۰۰۱
	تنظیم بیرونی	-۰/۵۸۳	۰/۰۷۶	-۰/۲۵۶	-۷/۶۳۲	۰/۰۰۱
۳	ثابت	۷۵/۰۲۵	۳/۴۹۵		۲۱/۴۶۹	۰/۰۰۱
	کمال‌گرایی منفی	-۰/۳۶۵	۰/۰۲۶	-۰/۵۸۰	-۱۴/۲۳۳	۰/۰۰۱
	تنظیم بیرونی	-۰/۵۳۴	۰/۰۷۴	-۰/۲۳۵	-۷/۱۹۸	۰/۰۰۱
	انگیزش درونی	۰/۴۰۳	۰/۴۰۳	۰/۱۸۰	۵/۱۵۰	۰/۰۰۱

بر اساس نتایج جدول ۳، در بلوک اول مشخص شده است که کمال‌گرایی منفی به صورت مستقیم قادر به پیش‌بینی خلاقیت بوده است (β = -۰/۶۰۵). درحالی که در بلوک دوم زمانی که انگیزش بیرونی به همراه متغیر پیش‌بین وارد معادله رگرسیون شد، ضریب کمال‌گرایی منفی افزایش یافت (β = -۰/۷۰۸). با این حال همچنان ضریب بتای متغیرهای کمال‌گرایی منفی و انگیزش بیرونی در بلوک دوم معنادار بود. در بلوک سوم متغیر انگیزش درونی به همراه متغیر پیش‌بین و انگیزش بیرونی وارد معادله رگرسیون شد و ضمن تأیید اثر خود از اثر کمال گرایی منفی (β = -۰/۵۸۰) و انگیزش بیرونی (β = -۰/۲۳۵) کاست. بنابراین ضمن تأیید اثر مستقیم کمال‌گرایی منفی والدین در خلاقیت دانش‌آموزان دورهٔ ابتدایی، می‌توان نقش میانجی انگیزش بیرونی و انگیزش درونی را در این رابطه تأیید نمود.

لازم به ذکر است متغیر تنظیم شخصی از معادله رگرسیون حذف شد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش واسطه‌ای انگیزش تحصیلی در رابطهٔ بین کمال‌گرایی منفی مادران با خلاقیت دانش‌آموزان بود. نتایج به دست آمده در بخش اول پژوهش نشان داد که به صورت مستقیم بین کمال‌گرایی منفی مادران با کاهش خلاقیت ارتباط وجود دارد. این نتایج با یافته‌های پژوهش کشاورز فتیده و جهانیان (۳۳) مبنی بر عدم وجود ارتباط خطی بین کمال‌گرایی منفی مادران با خلاقیت نوجوانان ناهمسو است.

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-10-15]

[DOI: 10.48305/22.4.760]

در تبیین این یافته‌ها بر اساس تئوری سیستم‌های بوم شناختی می‌توان بیان نمود که خلاقیت در تعامل فرد با خانواده به‌عنوان مهمترین محیط اجتماعی رشد می‌کند و از آنجایی‌که کمال‌گرایی منفی مادران خصیصه‌ای است که اثرات چشمگیری در تعاملاتشان با کودکان دارد، روشن است که بتواند رشد خلاقیت را تحت تأثیر قرار دهد. به اعتقاد دانکلی و همکاران (۱۵)، افراد با کمال‌گرایی منفی، نگرانی‌های مداومی در مورد انتظارات خود و دیگران دارند و به اعتقاد هویت و همکاران (۱۸)، افراد با کمال‌گرایی منفی تمایل دارند استانداردهای غیرواقع‌بینانه‌ای برای خود وضع کنند، از دیگران انتظارات افراطی دارد و در ارزشیابی این انتظارات انتقادی عمل می‌کنند و رعایت معیارها به‌منظور کسب تأیید از سوی دیگران را ضروری می‌دانند. بنابراین مادران با کمال‌گرایی منفی، انتظارات غیرواقع بینانه‌ای از خود در برخورد با فرزندانشان دارند که احتمالاً در برآوردن این انتظارات ناتوانند و به واسطهٔ تجربهٔ شکست در کسب دستاوردهای مورد انتظار، غم و یا خشم ناشی از این شکست معطوف به فرزند می‌شود و همانطور که در مطالعات گرالوسکی و جانکوسکا (۹)، جانکوسکا و کاروسکی (۱۰) و ژائو و یانگ (۱۱) نیز مورد اشاره بوده است، این واکنش‌های اندوهناک و یا خصمانه در فرزندپروری، مانعی در رشد خلاقیت کودکان است. از سوی دیگر بر اساس نظر هویت و همکاران (۱۸)، افراد با کمال‌گرایی منفی، از دیگران نیز انتظارات افراطی دارند و در ارزشیابی این انتظارات، انتقادی عمل می‌کنند؛ به این ترتیب این مادران از فرزندان خود انتظارات افراطی و غیرواقع‌بینانه‌ای دارند و حتی اگر فرزندانشان در این زمینه به شکلی قابل قبول رفتار کنند، در ارزیابی عملکرد فرزند خود به صورت انتقادی عمل می کنند؛ بنابراین فرزندان آنان به هر صورتی شکست را بیش از موفقیت تجربه می‌کنند. بخشی‌بجد و زرهی (۳۲) در این زمینه بیان نمود که مادران با کمال‌گرایی منفی بیش از اندازه انتقاد می کنند، سخت‌گیر هستند و کمتر از فرزندانشان حمایت می‌کنند. آنان عملکرد فرزندانشان را بیش از اندازه منفی ارزیابی می‌کنند و این به بهای از دست دادن رابطه نزدیک بین آنان و فرزندانشان می‌شود. این دسته از والدین نه تنها به تحقیر و کوچک شمردن موفقیت‌های خود می‌پردازند، بلکه پذیرفتن و پاداش دادن به تلاش‌های فرزندانشان نیز برای آنان مشکل است. این والدین به جای تأیید رفتار فرزندان‌شان، پیوسته آنان را به انجام کارهایی دیگر سوق می‌دهند و دائماً به آنان هشدار می‌دهند و به همین دلیل اجازه نمی‌دهند که فرزندانشان، نظرات و ایده‌های بدیع و اصیل خود را تولید کنند و یا آنها توسعه بخشند. فرزندان مادران با کمال‌گرایی منفی، همواره باید از نظر والدین خود بی‌نقص باشند و در راستای خواسته‌های آنان تلاش کنند تا خواسته‌های والدینشان را برآورده سازند و از انتقاداتشان دور باشند و به همین دلیل مجالی برای کسب تفکر واگرا، انعطاف‌پذیر و با اصالت را نخواهند داشت و بر همین اساس خلاقیت کمتری خواهند داشت. عدم همسویی نتایج این پژوهش با یافته‌های مطالعه کشاورز فتیده و جهانیان (۳۳) را می توان به تفاوت در گروه هدف نسبت داد. به نظر می‌رسد اثرات کمال گرایی مادران با افزایش سن کاهش می‌یابد که انجام مطالعات طولی در این زمینه را می‌طلبد. همچنین این موضوع می‌تواند تأیید کننده حضور متغیرهای واسطه‌ای و تعدیل‌گر در این رابطه است

در بخش دوم، نتایج نشان داد که انگیزش درونی و تنظیم بیرونی نقش واسطه‌ای را در ارتباط بین کمال‌گرایی منفی مادران با خلاقیت دانش‌آموزان ایفا می‌کند. این بخش از نتایج به‌صورت غیرمستقیم با یافته‌های مطالعه جعفرلو و همکاران (۳۵) و فیروز آبادی (۳۷) مبنی بر نقش واسطه‌گری انگیزش تحصیلی در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی به‌خصوص کمال گرایی با خلاقیت و همچنین مجموعه مطالعاتی که رابطه بین کمال‌گرایی والدین و انگیزش تحصیلی را تأیید نموده‌اند (۳۱؛ ۳۴، ۴۱، ۴۲) و تحقیقاتی مبنی بر نقش انگیزش تحصیلی در خلاقیت دانش‌آموزان (۳۵، ۴۰، ۴۳، ۴۴) همسو می‌باشد.

در تبیین این یافته‌ها بر اساس مبانی نظری می‌توان گفت که کمال‌گرایی منفی در افراد به صورت محافظت بیش از اندازه، توجه انتخابی به شکست و تحمل نکردن خطا دیده می‌شود که این ویژگی زمینه‌ساز شکل‌گیری باورهای ناکارآمد و کاهش انگیزه می‌شود. در این زمینه ترکمن و مرادی (۴۲) نشان دادند از ویژگی‌های کمال‌گرایان تمایل به داشتن انتظارات افراطی و ارزشیابی انتقادی از دیگران است. والدین کمال‌گرا گرایش دارند که از اشخاصی که برایشان مهم هستند، مثل فرزندان، انتظارات کمال‌گرایانه داشته باشند. چنین والدینی رفتار فرزندان خود را تحت کنترل در می‌آورند و نسبت به فرزندان خود احساس مسئولیت می‌کنند. پذیرش از سوی این افراد وابسته به رعایت معیارهای بالای آنها است، بنابراین ممکن است فرزندان این والدین، به خاطر جلب اعتماد، پذیرش و جلوگیری از انتقادات والدین خود، سعی در برآورده کردن انتظارات آنها کنند و چون یکی از مهمترین انتظارات والدین وضعیت تحصیلی بهینه

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-10-15]

[DOI: 10.48305/22.4.760]

فرزندانشان است، این فرزندان با سعی و تلاش در زمینه تحصیل در پی کسب اعتماد و پذیرش والدین و همچنین فرار از انتقادات آنها می‌باشند. اما از آنجا که این مادران در ارزشیابی عملکرد کودک خود نیز ارزیابی انتقادی و افراطی دارند (۴۱)، بنابراین کودکان این مادران، حتی با تلاش فراوان برای کسب رضایت والدین، با نارضایتی والدین خود مواجه خواهد شد و در نتیجه انگیزه خود را برای تداوم تلاش از دست می‌دهد. به اعتقاد بخشی‌بجد و زرهی (۳۲) چنین فرزندانی، انگیزه خود را برای تلاش از دست می‌دهند چراکه گمان می‌کنند به اندازهٔ کافی خوب نیستند تا نظر والدین خود را جلب کنند؛ بنابراین همیشه مضطرب و پریشانند و نمی‌توانند دست به نوآوری و کارهای تازه بزنند چون به توانایی‌های خود اعتماد ندارند. مادران با کمال‌گرایی منفی غالباً از محبت و عشق ورزیدن و تأیید کودک خود اجتناب کرده و به‌همین دلیل کودک آنان نیز به ندرت احساس خشنودی و رضایت می‌کنند. بنابراین کودکان این مادران، از در معرض موقعیت‌هایی که ممکن است تأیید و عشق والدین خود را از دست بدهند اجتناب می‌کنند (۴۱) و انگیزه‌ای برای تلاش در زمینهٔ یافتن راه‌حل‌های بدیع و اصیل نخواهند داشت و در نتیجه این فقدان انگیزه می‌تواند از رشد خلاقیت جلوگیری کند. این نتایج در زمینهٔ تحصیلی نیز قابل توضیح است. مادران با کمال‌گرایی منفی در بافت تحصیلی نیز معیارها و استانداردهای بالایی برای فرزند خود قائل هستند و می‌خواهند فرزندان خود را به گونه‌ای مبالغه‌آمیز با معیارهای غیرواقعی تحصیلی کامل ببینند و اگر فرزندان به این معیارها نرسند، مورد سرزنش و نکوهش قرار می‌گیرند. به‌واسطهٔ این انتظارات غیرواقع‌بینانه، فرزندان آنها نمی‌توانند در چالش‌های تحصیلی، از تلاش‌ها و دشواری‌هایی که در این مسیر تجربه می‌کنند، لذت ببرند و در نتیجه با تجربه بیشتر شکست در کسب تأیید والدین نسبت به موفقیت در این راه، انگیزش تحصیلی خود را از دست می‌دهند. از طرف دیگر زمانی که فرد انگیزش تحصیلی خود را از دست داد، چون بر اساس علایق درونی و یا انگیزه‌های بیرونی، تمرکزی بر فعالیت ندارد، نیروی کمتری را برای انجام این فعالیت‌ها صرف می‌کند. در این زمینه فیروزآبادی (۳۷) معتقد است که علاقه و توجه به فعالیت و معمولاً به نوآوری و خلاقیت در زمینهٔ موردنظر می‌انجامد. بنابراین می‌توان گفت کمال‌گرایی منفی مادران با افزایش رفتار تنبیه برای دست نیافتن به انتظارات غیرواقع‌بینانه تحصیلی و افزایش تجربه شکست با وجود تلاش زیاد برای کودکان در این زمینه، انگیزش تحصیلی آنان را کاهش داد و این کاهش انگیزش موجب صرف زمان و توجه کمتر به چالش‌های تحصیلی شده و در نتیجه نوآوری و خلاقیت فرزندان را کاهش می‌دهد.

از آنجایی که این پژوهش بر روی دانش‌آموزان دورهٔ دوم ابتدایی در شهرستان دلیجان به‌همراه مادرانشان صورت گرفته است؛ لذا تعمیم نتایج به سایر گروه‌ها با محدودیت مواجه است. در راستای محدودیت‌های ذکر شده به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود تا پژوهش‌های مشابه در دیگر شهرها با فرهنگ‌های مختلف نیز اجرا شود تا مبنایی برای مقایسه فراهم شود. طبق نتایج به‌دست آمده به مشاوران، متخصصان حوزهٔ کودک پیشنهاد می‌شود به منظور افزایش خلاقیت کودکان، بر کاهش کمال‌گرایی منفی مادران تمرکز کنند و در صورت عدم تمایل والدین به همکاری پیشنهاد می‌شود با افزایش انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان اثرات منفی کمال‌گرایی منفی والدین را کاهش دهند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

حمایت مالی

این تحقیق هیچ‌گونه حامی مالی از سازمان‌های تأمین مالی در بخش‌های عمومی، تجاری یا غیرانتفاعی دریافت نکرده است.

ملاحظات اخلاقی

لازم به ذکر است در این پژوهش اصول اخلاقی همچون کسب رضایت آگاهانه از شرکت کنندگان، اختیاری بودن شرکت در پژوهش و حق خروج از مطالعه، استفاده از داده ها صرفاً جهت انجام کار پژوهشی، پاسخ به سؤالات و در اختیار قرار دادن نتایج در صورت تمایل رعایت شد.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان در طراحی، اجرا و نگارش همه بخش‌های پژوهش حاضر مشارکت داشته‌اند.

تقدیر و تشکر

در پایان از دانش‌آموزان و والدین، جهت همکاری در این پژوهش تشکر و قدردانی می‌گردد.

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-10-15]

[DOI: 10.48305/22.4.760]

References

1. Finders J, Wilson E, & Duncan R. Early childhood education language environments: considerations for research and practice. Front Psychol, 2023; 14: 1202819.
2. Heidari Nia M & Prahallada N.N. Parental Influence on Play and Creativity Levels of Preschool Children in India. Iranian Journal of Comparative Education, 2022; 5(4): 2210-2227
3. Dere Z. Investigating the Creativity of Children in Early Childhood Education Institutions. Universal Journal of Educational Research 2019; 7(3): 652-658
4. Jean-Berluche D. Creative expression and mental health. Journal of Creativity, 2024; 34(2): 100083.
5. Seif A. Modern educational psychology (psychology of learning and education). Tehran: Duran 2023. (Persian)
6. Fullan M, Quinn J, & McEachen J. Deep Learning: Engage the World Change the World. Kindle Edition 2017.
7. Quinn J, McEachen J, Fullan M, Gardner M & Drummy M. Dive into deep learning: Tools of engagement. Thousand Oaks, CA: Corwin Press 2019.
8. Dong Y, Lin J, Li H, Cheng L, Niu W & Tong Z. How parenting styles affect children's creativity: Through the lens of self. Thinking Skills and Creativity, 2022; 45: 101045
9. Gralewski J & Jankowska D. M. Do parenting styles matter? Perceived dimensions of parenting styles, creative abilities and creative self-beliefs in adolescents. Thinking Skills and Creativity, 2020; 38: 100709.
10. Jankowska D. M, Gajda A & Karwowski M. How children's creative visual imagination and creative thinking relate to their representation of space. International Journal of Science Education, 2019; 41(8): 1096–1117.
11. Zhao X & Yang J. Fostering creative thinking in the family: The importance of parenting styles. Thinking Skills and Creativity, 2021; 41: 100920
12. Hewitt P. L & Flett G. L. Perfectionism and maladjustment: An overview of theoretical, definitional, and treatment issues. In G. L. Flett & P. L. Hewitt (Eds.), Perfectionism: Theory, research, and treatment (pp. 5–31). American Psychological Association 2002.
13. Koutra, K., Mouatsou, C & Psoma, S. (2023). The Influence of Positive and Negative Aspects of Perfectionism on Psychological Distress in Emerging Adulthood: Exploring the Mediating Role of Self-Compassion. Behav Sci (Basel), 13(11):932
14. Slaney R. B, Rice K. G, Mobley M, Trippi J & Ashby J. S. The Revised Almost Perfect Scale. Measurement and Evaluation in Counseling and Development, 2001; 34(3): 130–145.
15. Dunkley D. M, Blankstein K. R, Masheb R. M & Grilo C. M. Personal Standards and Evaluative Concerns Dimensions of "Clinical" Perfectionism: A Reply to Shafran et al. (2002, 2003) and Hewitt et al. (2003). Behavior Research & Therapy, 2006; 44: 63-84.
16. Benedetto L, Macidonio S, Ingrassia M. Well-Being and Perfectionism: Assessing the Mediational Role of Self-Compassion in Emerging Adults. European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education, 2024; 14(5):1383-1395.
17. Jiang Y & Konorova E. Distinct roles of self-oriented and socially prescribed perfectionism in Chinese adolescent students' achievement goals, classroom affect, and academic achievement. Learning and Individual Differences, 2023; 106(3): 102341
18. Hewitt P. L, Flett G. L & Cheng, W. M. W. Perfectionism, distress, and irrational beliefs in high school students: Analyses with an abbreviated Survey of Personal Beliefs for adolescents. Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy, 2008; 26(3): 194–205.
19. Elemo A & Dule A. Investigating the link between procrastination, Big Three perfectionism and psychological vulnerability in academic staff. Personality and Individual Differences, 2023; 213: 112286
20. Curran T & Hill A. Perfectionism is increasing over time: A meta-analysis of birth cohort differences from 1989 to 2016. Psychol Bull, 2019; 145(4):410-429.

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-10-15]

[DOI: 10.48305/22.4.760]

21. Smith M, Hewitt P, Sherry S, Flett G & Ray C. Parenting behaviors and trait perfectionism: A meta-analytic test of the social expectations and social learning models. Journal of Research in Personality, 2022; 96: 104180.
22. Lin G, Szczygieł D & Piotrowski K. Child-oriented perfectionism and parental burnout: The moderating role of parents' emotional intelligence. Personality and Individual Differences, 2022; 198: 111805
23. Fang T & Liu F. A Review on Perfectionism. Open Journal of Social Sciences, 2022; 10(1): 355-364.
24. Greblo Z, & Bratko D. Parents' perfectionism and its relation to child rearing behaviors. Scandinavian Journal of Psychology, 2014; 55(2): 180–185.
25. Song T, Wang W, Chen S, Li W & Li Y. Examining the effects of positive and negative perfectionism and maternal burnout. Personality and Individual Differences, 2023; 208: 112192
26. Asadi Z & Hosseini Taghadehi L. The role of parents' perfectionism and positivity in predicting social skills. Journal of Psychology, 2019; 24(1): 91-105 (Persian)
27. Mousavi M, Khakshor Shandiz F, & Tahirpour M. The role of parents' attachment styles and perfectionism in predicting the positive development of adolescents. International Conference of Educational Sciences, Psychology, Sports Sciences and Physical Education 2020. (Persian)
28. Naraghi M, Eshahi Farshmi F & Sadeghi A. The relationship between the level of parental perfectionism and the development of adolescent anxiety. New Ideas of Psychology Quarterly, 2023; 17(21): 1-7. (Persian)
29. Janmohammadi R, Poyamanesh J & Taghilou S. Prediction of children's social anxiety based on family's emotional atmosphere and parents' perfectionism. Family and Health Quarterly, 2017; 8(4): 63-74 (Persian)
30. Carma C, Oliveiria D, Bras M & Faisca L. The Influence of Parental Perfectionism and Parenting Styles on Child Perfectionism. Children, 2021; 8(9):777
31. Hosseini Monfared M. Investigating the effect of parents' perfectionism on the motivation of students' academic progress in elementary school. The fifth national conference of professional researches in psychology and counseling with an approach from the teacher's point of view 2023. (Persian)
32. Bakshi Bejd Y & Rahi Z. Investigating the relationship between parents' perfectionism and students' academic progress. Studies in Psychology and Educational Sciences, 2023; 9(4): 363-373. (Persian)
33. Keshavarz Fatideh M & Jahanian R. The effect of parental perfectionism on creativity, anxiety and academic performance of first secondary students. Journal of Psychological Studies and Educational Sciences, 2023; 5(53): 427-455 (Persian)
34. Sternberg, R. J. A triangular theory of creativity. Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts, 2018; 12(1): 50–67.
35. Sadeghi M, Rashid Kluir H, Atadakht A & Akbari H. The role of self-efficacy and academic motivation in predicting the creativity of architecture students (case study: Faculty of Architecture, Mohaghegh Ardabili University). Fine Arts: Architecture and Urbanism, 2020; 26(4): 53-60. (39) (Persian)
36. Katz, I., Kaplan, A., & Buzukashvily, T. The role of parents' motivation in students' autonomous motivation for doing homework. Learning and Individual Differences, 2011; 21(4): 376-386
37. Firozabadi S. Predicting creativity based on personality dimensions with the mediating role of academic motivation in students. Curriculum Research, 2014; 5(2): 121-141. (Persian)
38. Schürmann L, Gaschler R & Quaiser-Pohl C. Motivation theory in the school context: Differences in preservice and practicing teachers' experience, opinion, and knowledge. European Journal of Psychology of Education, 2021; 36(3): 739–757.

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-10-15]

[DOI: 10.48305/22.4.760]

39. Garshasbi A, Khorsand E & Taghizadeh A. The effect of teaching self-regulation skills on the progress motivation and academic performance of nursing students in the English language course. Research in Medical Science Education, 2017; 10(1): 1-9 (Persian)
40. Shafaee S, Mohammadi Moghadam P & Mohammadnejad F. The relationship between students' academic motivation and their creativity in class. The 5th International Conference of Psychology, Educational Sciences and Social Studies 2021. (Persian)
41. Salmani A & Shafiee H. Investigating the role of parental perfectionism in predicting the academic motivation of female students. The first international counseling conference, Ardabil 2019. (Persian)
42. Torkaman M & Moradi H. Predicting the motivation of female students' progress based on perfectionism and mothers' personality traits. Psychological Development, 2019; 9(2): 47-56 (Persian)
43. Hosseini K, Kakavand A & Hakimi M. The relationship between perfectionism and parents' thinking style with academic motivation in normal and gifted school students. Iranian Journal of Psychology and Behavioral Sciences, 2018; 19: 66-83 (Persian)
44. Jafarlo Gh, Sharifee N & Pashashrifi H. Presenting a model to predict creativity based on strictness, self-efficacy, perfectionism, parents' education, creative work records of family members and close relatives with the mediation of students' progress motivation. Innovation and creativity in humanities, 2018; 9(1): 153-184. (Persian)
45. Wigert, B., Reiter-Palmon, R., Kaufman, J & Silvia, P. Perfectionism: The good, the bad, and the creative. Journal of Research in Personality, 46(6): 775-779.
46. Mohammadyari M, Hashemi Azar J & Delaver A. Construction and standardization of creativity measurement test for primary school students. Master thesis of Allameh Tabatabai University 2010. (Persian)
47. Guay F, Marsh H. W & Dowson D. Assessing Academic Motivation among Elementary School Children: The Elementary School Motivation Scale (ESMS). GUA05378 2005.
48. Azizi F. Investigating the relationship between teachers' teaching style and math motivation and math progress of fifth grade high school students. Malayer Azad University. Department of Educational Sciences. Master's thesis 2010. (Persian)
49. Basharat M. Construction and Validation of Tehran's Multidimensional Perfectionism Scale. Psychological Research, 2007; 10(2): 49-67. (Persian)

© 2022 The Author(s). Published by Isfahan University of Medical Sciences. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-10-15]

[DOI: 10.48305/22.4.760]